

บทคัดย่อ

รหัสโครงการ:	PDG61M9003
ชื่อโครงการ:	โครงการการศึกษาข้อมูลและสถานการณ์เด็กและเยาวชนในพื้นที่จังหวัดสมุทรสงครามและจังหวัดราชบุรี
ชื่อนักวิจัย:	ชิษณุวัฒน์ มณีศรีขำ และคณะ ¹ ¹ ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม
email address:	tanate091@hotmail.com
ระยะเวลาโครงการ:	1 กันยายน 2561 – 31 พฤษภาคม 2562

โครงการการศึกษาข้อมูลและสถานการณ์เด็กและเยาวชนในพื้นที่จังหวัดสมุทรสงครามและจังหวัดราชบุรี เป็นการศึกษาข้อมูลสถานการณ์ด้านเด็กและเยาวชนในพื้นที่จังหวัดสมุทรสงครามและจังหวัดราชบุรี ในการจัดทำแผนที่ทางสังคม (Social Mapping) ที่จะสานพลังให้เกิดกลไกเครือข่ายคนทำงานด้านเด็กและเยาวชน ที่จะนำไปสู่การพัฒนาข้อเสนอโครงการอย่างมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ผ่านการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่อการขับเคลื่อนงานประเด็นเด็กและเยาวชน การคัดเลือกผู้เข้าร่วมดำเนินโครงการมาจากพื้นที่จังหวัดสมุทรสงครามและจังหวัดราชบุรี เพื่อร่วมกันจัดทำแผนที่ทางสังคม (Social Mapping) การสร้างความเข้าใจและวางกลไกการขับเคลื่อนงานเด็กและเยาวชนในพื้นที่ การจัดเวทีพัฒนาโจทย์วิจัยและพัฒนาโครงการ การสรุปบทเรียนการดำเนินการสร้างและพัฒนากลไกการขับเคลื่อนงานชุดประเด็นเด็กและเยาวชน ควบคู่กับการลงติดตามหนุนเสริมในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง

ผลจากการศึกษาพบว่า สถานการณ์เด็กและเยาวชนในระดับจังหวัดสมุทรสงครามและจังหวัดราชบุรี เหมือนกับในระดับประเทศ โดยในพื้นที่จังหวัดสมุทรสงคราม เด็ก 1 คน ต้องดูแลผู้สูงอายุ 3 คน ขณะที่อัตราการเกิดเริ่มคงที่ ครอบครัวมีฐานะยากจน และการสืบทอดอาชีพในท้องถิ่นโดยเฉพาะเกษตรกรรมลดลง เช่นเดียวกับจังหวัดราชบุรีที่เด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมติดเกม เล่นการพนัน มั่วสุม มีฐานะยากจน ตั้งครรภ์ไม่พร้อม พ่อ/แม่เลี้ยงดูบุตรตามลำพัง และมีการกระทำความรุนแรงในครอบครัว จากการดำเนินโครงการพลังเด็กและเยาวชนเพื่อการเรียนรู้ภูมิสังคมภาคตะวันตกของศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงครามในพื้นที่จังหวัดสมุทรสงคราม ราชบุรี เพชรบุรี และจังหวัดกาญจนบุรี จนได้องค์ความรู้ในการสร้างกลไกการสร้างพี่เลี้ยงในพื้นที่เพื่อเปิดพื้นที่ให้เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้เรื่องราวต่างๆ ผ่านการลงมือทำ จนเกิดสำนักพลเมือง และทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ภายในระยะเวลา 3 ปี และสานกลไกการทำงานด้านเด็กและเยาวชนใน 9 ตำบลนำร่อง ครอบคลุมพื้นที่ 3 อำเภอ ของจังหวัดสมุทรสงคราม ผ่านกลไกสภาเด็กและเยาวชนร่วมกับพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ แกนนานชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งเกิดการสานเครือข่ายเด็กและเยาวชนในพื้นที่จังหวัดราชบุรี จากการนำองค์ความรู้ดังกล่าวมาใช้ในการพัฒนาข้อเสนอโครงการในพื้นที่จังหวัดสมุทรสงคราม ส่งผลให้เกิดข้อเสนอโครงการ จำนวน 9 โครงการ ในพื้นที่จังหวัดสมุทรสงคราม และ จำนวน 5 โครงการในจังหวัดราชบุรี เครือข่ายเด็กและเยาวชน จำนวน 123 คน พี่เลี้ยง จำนวน 24 คน เกิดเป็นนวัตกรรมการพัฒนาข้อเสนอโครงการให้ได้จำนวนมากและมีประสิทธิภาพภายในระยะเวลา 3 เดือน

ข้อเสนอแนะจากผลการดำเนินงาน พบว่า 1) ต้องสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการสร้างกลไกการคุ้มครองเด็กและเยาวชนร่วมกับเครือข่ายคนทำงานด้านเด็กและเยาวชนทั้งในระดับตำบล อำเภอ และจังหวัดกับทุกภาคส่วน 2) ควรขยายผลองค์ความรู้ที่ได้การสร้างกลไกเครือข่ายคนทำงานด้านเด็กและเยาวชนในทุกระดับของจังหวัดสมุทรสงครามไปยังพื้นที่จังหวัดราชบุรี และ 3) ประมวลผลการดำเนินงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นในส่วนของวิธีวิทยาและเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินงาน ทั้งเรื่องการออกแบบกระบวนการดำเนินงานอย่างมีส่วนร่วม การพัฒนาพี่เลี้ยงตัวคูณ และการสร้างเครือข่ายเด็กและเยาวชนที่มีสำนักพลเมืองเป็นพลวัตรของศูนย์ประสานงานฯ สามารถสรุปออกมาเป็นชุดความรู้และพัฒนาเป็นนวัตกรรมในการดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง

คำหลัก : กลไกการคุ้มครองเด็กและเยาวชน, การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21